

RECHTER JAN VAN DER DOES

De orde van mr. Knibbe

DE ENTREE van mr. Knibbe is onzichtbaar. Ik kijk op uit mijn stukken, en daar staat hij. De witte bef keurig in de vouw, en het schaarse haar recht in de scheiding. Er is niets aan zijn verschijning waar het oog aan blijft hechten. Een glad en rond gezicht met samengeknepen lippen, bleke vingers – alsof alles samenspannt om hem af te wijzen.

Zijn bescheiden verschijning staat in geen verhouding tot zijn opvallende werkdrift. Hij is nauwkeurig, grenzend aan perfectionistisch. Wie hem observeert ziet een man die voortdurend op zijn hoede is. Zijn beheerste optreden onderstreept hij door zo nu en dan een glas water tegen het licht te houden.

Hij komt het meest tot zijn recht bij ingewikkelde fraudezaken. Regelmatig, als na een huiszoeking bij een zakenman een vrachtwagen met dossiers is afgevoerd, volgt kort daarop een éénregelig briefje dat mr. Knibbe als raadsman zal optreden.

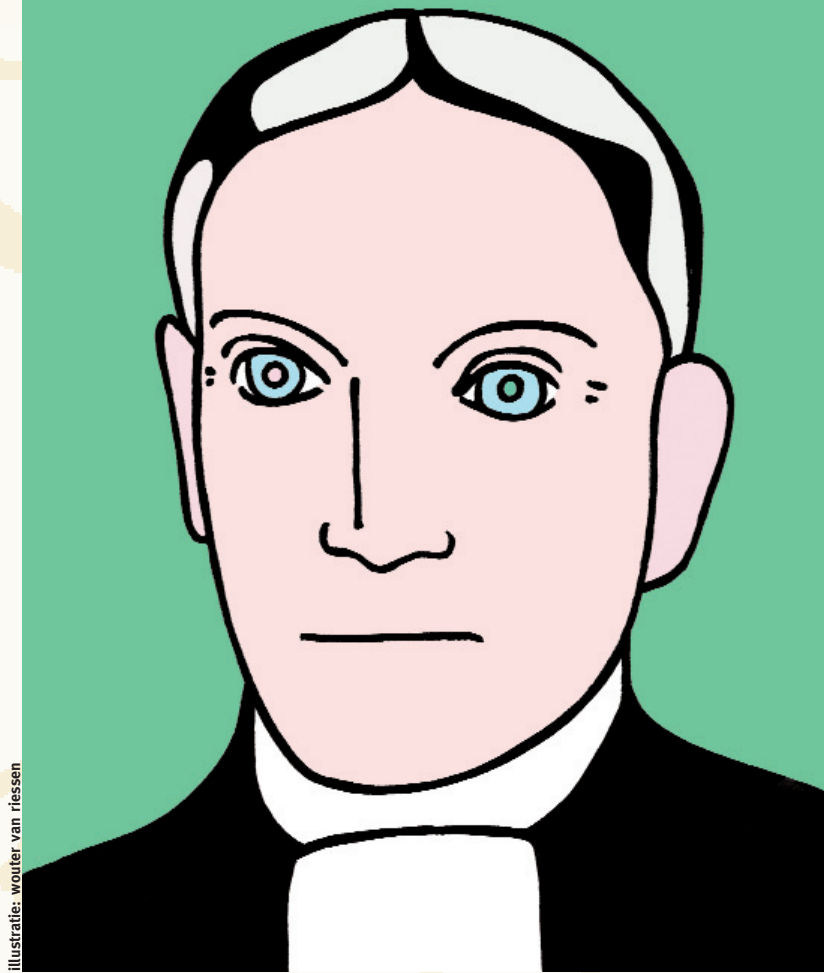
De eerste verhoren bij de FIOD geven een beeld van een verdachte die probeert te redden wat er te redden is. Grote verbazing over de aanhouding, vaste overtuiging dat er een misverstand in het spel is, ruitelijke erkenning dat er hier en daar wat steekjes gevallen zijn, en een plechtige belofte mee te werken aan opheldering. En tot slot: woede over de invezekeringstelling.

Dan verschijnt mr. Knibbe en wijst zijn cliënt op het zwijgrecht.

Gedurende een week of zes vindt het onderzoek plaats, buiten de zwijgende verdachte om. Vervolgens kan de verdachte naar huis. Over een jaar zal de zaak op zitting komen.

De periode die nu aanbreekt zal mr. Knibbe, als altijd, met grote precisie en toewijding invullen. Langzaam neemt hij het initiatief over. Zijn koren begint te bloeien. Elke maand voegt hij iets toe aan het dossier. Hij laat een doos met ordners bij het parket afleveren met de mededeling dat deze over het hoofd zijn gezien bij de huiszoeking. Er komt een verklaring van de huisarts over de geschokte gezondheid van de zakenman, daarna één over onbeheerste huilbuien van de echtgenote, de kinderen blijken concentratieproblemen te hebben. Er volgt een verzoek om sepot, en een bezwaarschrift tegen de dagvaarding.

Mr. Knibbe weet als geen ander: zolang het dossier niet rustig op de plank ligt, komt de zaak niet ter zitting. Met groot geduld en uiterste precisie wordt de termijn waarbinnen de zaak moet zijn afgerond naar de rand van het redelijke geduwd. Er zijn bijna twee jaar voorbij en de inhoudelijke behandeling is aangebroken. Vooraan zit de verdachte, achter hem zijn raadsman.

illustratie: wouter van riessen

Het zwijgrecht begint de verdachte zichtbaar te knellen als een maatpak na een copieus diner. In de handen van mr. Knibbe wordt zwijgrecht tot zwijgplicht en menig zakenman die gewend is om zijn territorium verbaal af te bakenen, staat het zweet op het voorhoofd.

Het gebeurde dat een verdachte het niet meer kon houden. Tijdens het pleidooi schreef hij, in de klem van het zwijgen, vellen papier vol met aanvullingen, en telkens als een vel was afgerond hield hij het omhoog. Als een kind dat zijn vinger opsteekt, zo hield hij het vast, met de rug naar zijn raadsman.

Aanvankelijk plukte mr. Knibbe de vellen geduldig uit de lucht, maar zoveel leven rond zijn gecontroleerd optreden werd hem te veel. Bij het tiende vel griste hij het naar zich toe en riep: 'Hou daar toch eindelijk eens mee op, man!'

Er volgde een geneerde stilte. Een snelle blikwisseling met de rechtbank. Daarna hervatte hij zijn pleidooi.

De verhoogde frequentie waarmee hij zijn glas tegen het licht hield, verried dat zijn cliënt een kritische grens had gepasseerd. ●

Via via meldde zich bij de redactie een schrijvende rechter, die van achter zijn tafel zoveel advocaten voorbij ziet trekken dat hij de meest uitgesproken karakters graag eens tegen het licht houdt. We publiceerden zijn eersteling in de redactiespecial (2002-23, p. 1049), en zullen hem af en toe een portret vragen. Illustrator en kunstenaar Wouter van Riessen maakt daarvan weer zijn eigen figuur.